

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quæstio Prima. Quid sit Anima?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

de pluribus aliis, habet se ergo temperamen-
tum tantum velut conditio necessariò requisita,
ut essentialia maneat inter se unita. Ad
secundum dico temperamentum non esse prin-
cipium principale illarum passionum, sed mi-
nus principale per modum alicujus dispositio-
nis, vel conditionis necessariò requisitæ, quod
inde claret, quia anima rationalis tales passio-
nes refrænat, & moderatur.

primis disjunctio vitium est in definitione; Se-
cundò quia plures ex iisdem particulis eidem
animæ conveniunt: Denique si intelligenda
est sic, ut diceretur, anima est principium in-
ternum, quo vel vivimus, vel sentimus, &c.
esset potius divisio, quàm definitio: Est tamen
bona, primò in hoc sensu, quòd anima sit prin-
cipium exercendi has operationes, ubicunque
exercentur, nulla enim ex enumeratis opera-
tionibus exercetur ab alio, quàm ab anima, li-
cèt non eadem anima exerceat omnes simul.
Secundò potest etiam definitio data disjuncti-
vè sumi cum copulatione ad precedentes par-
ticulas dicendo, anima est principium, quo ve-
getantur res, vel etiam sentiunt, aut quoque
moventur, & insuper tandem intelligunt.
Notandum autem est, quòd quando Phyloso-
phus dixit animam esse principium primum,
per ly principium esse intelligendum, *internum*
& *Formale*; per *internum* excluditur DEUS, qui
est quidem principium primum, sed nobis ex-
trinsecum; excluditur materia prima per ly
Formale; & etiam forma corporeitatis, quæ li-
cèt sit formale, non est tamen de se sine ulte-
riori forma sufficiens ad eliciendas supradictas
operationes. Declaratà itaque definitione
secundà Aristotelis & eà approbatà tanquam
bona in certo sensu, de prima quòque

Explicatus
secunda.

IV. Probatur secunda pars Conclu-
sionis, tum ratione D. Augustini supra, tum
quia corpus non potest esse simul cum quacun-
que parte alterius corporis, sed anima est in
quacunque corporis parte, ergò anima non est
corpus 2. Quia si aliquid esset, vel esset ele-
mentare, vel mixtum, vel Cœleste, neutrum
autem horum est, ergò.

Probatur tertia pars, Corpora vi-
ventia à non viventibus differunt, sed non in
materia, ergò in Anima, ergò Anima non est
materia.

V. Dico secundò: Anima est forma infor-
mans corpus. Est communis. Probatur ex suffi-
cienti enumeratione & refutatione aliarum sen-
tentiarum, si enim accidens non est, nec cor-
pus, neque materia, erit forma.

VI. D. Augustinus pluribus in locis de-
finit, animam ut sic, quòd sit *vita corporis*, unde
serm. 13. de Martyribus c. 4. ait: *Anima est*
vita alicui rei, & habet & ipsa vitam suam. Id est
principium corpus organizatum vivificans, ly
vita enim tam sumi potest pro ipso principio,
quàm pro operatione vitali consequens illud
principium. Unde quæstione 88. in illum locum
Qui percussit omnem animam hominu Levit. 24.
ait: *Scriptura appellat animam ipsam vitam corporis,*
*quæ sit per animam, & hinc voluit ostendere homici-
dam quòd hominu animam percussit, id est percus-
tendo vitam hominem privet.* Et lib. 1. Locut.
Gen. in illud Gen. 37. *Non seriamus eum in ani-
ma* ait: *Hoc loco nomine animæ vitam corporis ani-
mæ significat per efficientem id quòd efficitur.* Et
tract. 27. in Joannem *Anima tua non vivificat,*
nisi membra, quæ sunt in carne tua. Similiter de-
finit animam D. Bernardus, quòd sit *vita cor-
poris*, unde serm. 81. in cantica id clarè sic ex-
plicat: *Vita anima est vivens quidem, sed non ali-
unde, quàm se ipsa, ac per hoc non tam vivens quàm*
vita, ut propriè de ea loquamur. Inde est, quòd in-
fusa corpori vivificat illud, ut sit corpus de vitæ præ-
sentia non *vita*, sed *vivens.* Et quamvis istæ defi-
nitiones bonæ sint, attamen puto non abs re
futurum, si etiam examinem eas, quas tradidit
Aristoteles.

VII. Itaque Phylosophus duplicem
tradidit animæ definitionem, primam lib. 2.
de anima c. 1. t. 6. quòd sit *Actus primus corporis*
organici Physici potentia vitam habentis. Secun-
dam eodem Libro c. 2. t. 24. scilicet, quòd
*Anima principium primum sit, quo vivimus, senti-
mus, loco movemur, & intelligimus.* Quæ posterior, li-
cèt ab Aristotele specialis vocetur, ex eo, quòd
animarum species in ea enumerentur, non est
bona, si absolutè & collectivè sumatur, utpote
quia sic tantum animæ rationali conveniret;
nec bona est, licèt disjunctivè sumatur, nam in

DICO 3. Quid bona sit. Est communis
inter Peripateticos. Probatur explicando
omnes ejus particulas. Dicitur itaque *actus*,
per quòd convenit cum omnibus aliis formis,
quæ omnes sunt actus materiæ, subintellige
autem substantialis informans & non assitens
ex dictis, cum ex ipsa, & materia fiat unum per
se, quòd non fit ex materia & accidenti, nec ex
assistentia alicujus. Dicitur *primus*, per quam
particulam ab accidentibus distinguitur, quæ
dicuntur actus secundi; nota autem non quam-
cunque primitatam hic intelligi: non enim est
primus simpliciter, sicut DEUS est, nec est
primus, quòd materiam primò informet, cum
in viventibus præsupponatur forma corporei-
tatis, sed quòd inter actus informantes mate-
riam, perfectior sit, & quòd ab ipsa procedant
operationes tanquam alii actus secundi. Di-
citur *corporis*, ad insinuandum, quòd ipsa cor-
pus non sit, licèt aliqui S. S. Patres eam corpus
vocitarint, acceperunt enim ibi corpus pro qua-
libet natura, & limitata in aliquo genere: Di-
citur *Physici*, seu naturalis ad differentiam cor-
poris artificialis. Dicitur *Organici*, ad diffe-
rentiam formæ naturalis immediatè informan-
tis materiam primam, & tale organizatum cor-
pus est habens formas dissimiles & heteroge-
neas plures vel pauciores, juxta majorem vel
minorem perfectionem, cujuscunque animati.
Denique dicitur *potentia vitam habentis*, nam sta-
tim ut aliquid est ita organizatum, est capax
vitæ, & licèt detur aliquid corpus ita organi-
zatum, non tamen animatum, veluti est lignum
ficum, quòd adhuc retinet formam corporei-
tatis quam antea habebat, dum erat animatum,
hoc evenit, quia caret debito temperamento &
debitis dispositionibus ad animari. Sed con-
tra Conclusionem

VIII.
Prima defi-
nitio eligitur

Explicatus
definitio pri-
ma Aristote-
lis.

Arguitur I. Anima est actus perfe-
ctissimus, ergò non est actus primus, sed debe-
bit

IX.
Quomodo
actus primus
sit perfectior
quam secun-
dus.

bit esse actus secundus; antecedens patet; probatur consequentia, quia actus primus perficitur per secundum, ergo non est actus primus. Sed Respondeo negando consequentiam, cuius probationis distinguo antecedens: actus primus perficitur à secundo accidentaliter, concedo; Essentialiter nego; primus enim essentialiter præsupponitur secundo, tanquam fundamentum & causa ejus.

Instatur ex Aristotele 7. Metaphys. t. 17. quæ sunt priora generatione sunt posteriora perfectione, quia natura procedit semper ab imperfectis ad perfecta, sed actus secundus est essentialiter posterior, quàm actus primus, ergo est actu primo essentialiter perfectior, & non tantum accidentaliter. Verum ad majorem vulgaris est responsio eam veram esse, si in eodem genere sistatur, non verò in diverso, prout est in proposito, cum actus primus sit substantia, actus secundus accidens.

Opponitur secundò: Hæc definitio convenit Angelo, quando corpus assumit, ergo non est adæquata. Verumtamen Respondeo negando antecedens, Angelus enim actus non est, quia actus substantialis est aliquid incompletum exigens alicui præexistenti uniri substantialiter, Angelus autem non substantialiter, sed tantum localiter unitur corporibus assumptis, nec in illis veras operationes vitales exercet, sed ea quæ sunt habent tantum apparentiam alium actionum, ut ipse Archangelus Raphael factus est. Tobias 12. Videbar quidem nobiscum manducare & bibere, sed ego cibo invisibilis & potu, qui ab hominibus videri non potest, utor.

Instatur. Anima separata est actus incompletus, sed ipsa nihil substantialiter constituit, ergo non est de ratione actus, quod aliquid substantialiter constituat. Communiter respondetur distinguendo minorem, anima nihil actualiter constituit, substantialiter conceditur; aptitudinaliter, negatur; separata etenim retinet aptitudinem ad informandum corpus, & ita intelligenda est definitio.

QUÆSTIO II.

In quo consistat ratio corporis & ratio vitæ?

Quod dixi in Logica de multiplici Spiritus & corporis acceptione, hoc insinuat D. Bernardus serm. 5. in cantica & clarè docet D. Augustinus lib. 14. Trinit. 16. his verbis. Omnis mens Spiritus est, non autem omni Spiritus mens est. Est enim spiritus & Deus, dicitur etiam spiritus in homine, qui mens non sit, ad quem pertinent imagines similes corporum. Dicitur & hominis anima spiritus. Dicitur etiam spiritus pecoris. Dicitur etiam spiritus ventis, res apertissime corporalia. Hic autem pro prima parte corporis rationem investigabo, prout opponitur spiritui in propria acceptione, cum definitionem animæ dederim per ordinem ad corpus, & ad vitam. Itaque rationem corporis prout opponitur spiritui posuerunt aliqui in eo quod habet trinam dimensionem, scilicet longitudinem, latitudi-

nem, & profunditatem, citantes pro se D. Augustinum de quantitate animæ, ubi asserere videtur nullum esse corpus, nisi quod habet dimensiones dictas, non attendentes S. Patrem loqui de corpore, prout opponitur superficiæ & lineæ. Alii posuerunt in eo, quod exigit quantitatem; alii quod impenetrabilitatem. Verum primi non subsistunt, nam superficies, linea, & punctum substantiale sunt corpora prout opponuntur spiritui, & tamen non habent præfatas dimensiones; neque subsistunt secundi, quia si daretur aliqua substantia divisibilis non exigens quantitatem, ut multi senserunt ex antiquis de Angelis, & exigeret in loco divisibili esse cum proportionem partis ad partem, illa substantia esset corpus & tamen non haberet quantitatem; per quod ruunt & tertii; Et insuper non implicat, quin DEUS possit creare substantias exigentes penetrari ex natura sua se invicem sicuti penetrabilia sunt corpora gloriosa deo substantia, ergo impenetrabilitas non est de ratione corporis ut sic prout spiritui opponitur. Itaque

Dico I. Corpus substantiale bene explicatur quod sit substantia comatur aliter impositum occupare locum divisibilem indivisibiliter, ita, ut si in toto, & tota in qualibet parte. Patet, tum ex refectione paulo ante facta; tum ex eo, quod omnes substantia corporea, quæ defacto dantur habent hanc rationem, & nullæ substantia spirituales ex illis, quæ defacto dantur, habent illam, ergo. Hæc pro prima parte sufficienter, qui plura desiderat, consulat Logicam meam parte 3. d. 2. q. 4. ubi fufius rem pertractavi.

Accedo ad secundam partem resolvendam, pro qua notandum est nullam esse difficultatem de vita in actu secundo, sed consistat verari, in quoniam consistat ratio vitæ in actu primo, vita enim in actu secundo, dicuntur omnes illæ, quæ solis competunt viventibus actiones, ut sunt sentire, videre, motu progressivo se movere, nutrire, & intelligere, &c. unde queritur in quoniam consistat illud principium (quod est vita in actu primo) illarum actionum circa quam materiam primo dubium est, an possit dari conceptus vitæ, communis Deo, Angelis, animantibus & plantis, negat Pontius, Arriaga & plures alii. Ego

Dico secundò: Datur conceptus vitæ univoce omnibus & solis viventibus tam creatis quàm increatis. Est contra Pontium.

Probatur primò: Substantia ut sic dividitur adæquatè & univoce in substantiam viventem, & non viventem tanquam superius in sua inferiora, sed non vivens univoce dividitur tanquam genus in suas species, terram, ignem, aquam, aërem, &c. ergo etiam vivens in vegetativum, sensitivum & intellectuale, major est certa, minor etiam, loquendo de re dice ex qua pullulat repugnantia ad non vivendum de qua etiam loquor; consequentia sequitur à pari, quia tam verum est dicere, Deus, Angelus, homo, arbor est vivens, quàm hoc, Aër, Ignis, Aqua est substantia non vivens.

Probatur secundò: Quia omnia viventia magis conveniunt inter se, quàm cum non

X.
Angelus localiter tantum est in corpore assumpto.

Anima separata est actus aptitudinalis.

I.
Varia sententia circa descriptionem & explanationem corporis.